

Metla-talon kuvat: Jussi Ilanen

Metla-talon omaleimainen arkkitehtuuri ja kaunis valaistus antavat rakennukselle selkeän identiteetin Joensuun kaupunkiympäristössä.

Lokakuun puolivälissä Helsingin Messukeskuksessa järjestetty Valo 05, Sähkö 05, Tele 05 -tapahtuma oli täynnä valoa ja virtaa. Tilaisuudessa kannustettiin suunnittelijoita luomaan tehokkaita, turvallisia ja tyylikkäitä ratkaisuja.

Narun varassa heiluvat lamput

Julkisten tilojen valaistus on Suomessa edelleen toisarvoista. – Helsingin kaupungin valaistus on suurelta osin sitä, että ka-

Discus-pylvään pituutta vaihtamalla saadaan aikaan metsämäinen vaikutelma.

Teksti: Anitta Valtonen

Turvallisuutta ja elämyksiä valolla

■ Parhaimmillaan valo lisää turvallisuutta ja korostaa visuaalisesti kiinnostavia kohteita. Pahimmillaan tuloksena on hajuvesilihapulla, jolloin valkoista seinää väritetään valoilla, vaikkei se olisi tarpeen.

tuja ylittävät narun varassa heiluvat lamput. Kymmenen vuotta sitten järjestetyn katuvalaistuskilpailun tulos oli, että vaihdetaan 60 watin lamput 100 watin lampuiksi, apulaiskaupunginjohtaja Pekka

Korpinen hymähti.

– Vastikään valmistuneessa Kampin linja-autoterminaalissa valaistuksen mahdollisuuksia ei ole ymmärretty ja tulos on aika monotoninen.

Pari hyvin valaistua kohdetta Korpinen Helsingistä mainitsi. – Kiasman seinään heijastuva Mannerheimin ratsastajapatsas tulee pimeällä hienosti esille. Myös Herttoniemen kartanopuiston valaistus on kaunis.

Cata ja Discus parhaat ratkaisut

Messuilla palkittiin ansiokkaita va-

Cata-valaisinjärjestelmässä on lukuisia valonlähde-, rungkon koko- ja asennustapa- vaihtoehtoja sekä valon värin vaihtomahdollisuuksia.

laisin- ja valaistusratkaisuja.

Luminord 2005 -kilpailussa tehtävä oli suunnitella energiatehokas ja turvallinen valaisin tai valaisinperhe julkisten tilojen sisustusvalaistukseen. Pääarvointiperusteina olivat valotekniikka, käytön ja huollon turvallisuus, elinkaari- ja ekologiset tekijät.

Suomen Messusäätiön lahjoittama 5 000 euron arvoinen palkinto jaettiin tasan kahden työn kesken.

Cata-valaisinjärjestelmä on tamperelaisen työryhmän suunnittelema tuoteperhe, joka vastaa nykyarkkitehtuurin vaatimuksiin. Valaisimeen voidaan asentaa kolme erilaista valonlähdetä: T5-loistelamppu, halogeenilamppu ja monimetallilamppu. Järjestelmään voi asentaa ohjelmoitavat RGB-loistelamput, jotka mahdollistavat portaattoman värinvaihdon.

Catan visuaalinen ilme syntyy lasipinnoista, joita voidaan muun-

Grand Casino on Suomen oloissa poikkeuksellisen vaativa valaistuskohde.

nella tilan arkkitehtuurin ja väri-tyksen mukaan. Lasipintojen väri- ja pintakuviointia voi muunnella. Valaisimen runko on painevallettua alumiinia, joten valaisimen elinkaari on pitkä ja raaka-aine on kierrätettävissä.

Discus on tarkoitettu julkisten aula- ja odotustilojen valaisimeksi. Siinä on kaksi valonlähdetä: rengasloistelamppu valaisee alaspäin ja ylöspäin suunnattu pistokantalostelamppu antaa epäsuoraa valoa katon kautta.

Discukseen kuuluu lattiaan kiinnitettävä alumiinivalupylväs, jonka sisällä sähkö tuodaan valaisinosaan. Pylväeseen voidaan kiinnittää erilaisia lisävarusteita, kuten pöytiä, penkkejä tai lehtitelineitä.

”Discus luo julkiseen tilaan kiintopisteen. Niitä voidaan sijoittaa yksittäin tai ryhmitellä usean valaisimen ryhmiiksi. Esimerkiksi pylvään pituutta muuntelemalla saadaan aikaan metsämäinen vaikutelma”, palkintolautakunta arvioi.

Beam – hienovaraista tilojen korostamista

Sähköturvallisuuden edistämiskeskuksen lahjoittaman 4 000 euron arvoisen STEK-nimikkopalkinnon voitti helsinkiläisen työryhmän Beam-niminen työ.

Kahden erilevyisen runkoprofilin ansiosta järjestelmällä voidaan toteuttaa monenlaisia valaistusratkaisuja. Kapea profiili mahdollistaa ratkaisut, joissa valaisin on kokonaan näkymättömissä tai näkyy vain kapeana raitana. Valaisinnauha voi katkeamattomana jatkaa kulman ympäri. Ohjausjärjestelmä mahdollistaa valon värin muuntelun sekä kuvien ja muuttuvan opasteinfor-

Grand Casinon kuvat: Tero Pulkkinen

maation toteuttamisen.

Beam-valaisimissa käytetään puolijohdetekniikkaan perustuvia, erittäin pitkäikäisiä ledejä. Niiden pieni koko mahdollistaa sirot rakenteet ja valaisimien muotoilun erittäin ohuiksi. Valaisimet sopivat kohteisiin, joissa halutaan hienovaraisesti korostaa tilojen arkkitehtuuria tuomatta itse valaisimia voimakkaasti esiin.

Ledien matala lämpötila sallii valaisimen sijoittelun paikkoihin, joissa muut valonlähteet eivät tule kysymykseen. Valaisimien alumiinirungot toimivat jäähdytyslementteinä ledin taaksepäin säteilemän lämmön tasaamisessa. Valaisin on turvallinen, kuluttaa vähän energiaa ja sen käyttöikä oikein suunniteltuna on pitkä.

Metla-talo vuoden valaistuskohde

Vuoden valaistuskohde 2005 -kilpailussa etsittiin parhaiten valaistuksen mahdollisuuksia hyödyntävää uudisrakennusta tai saneerauskohtetta. Huomio kiinnitettiin sekä ulko- että sisävalaistukseen. Kilpailun voitti Joensuussa sijaitseva Metla-talo. Kunniamaininnan sai Helsingissä sijaitseva Grand Casino.

Metla-talo on Suomen suurimpia puurunkoisia toimistotaloja. Tuomariston mielestä talon valaistus ja arkkitehtuuri on sovitettu onnistuneesti yhteen. Ulko- ja sisätilan valaistus muodostavat hienovaraisen kokonaisuuden

”Ulkona maahan upotetut ja muurin taakse jäävät valaisimet ovat huomaamattomia eivätkä riko pihanäkymää. Ilmeisesti korkeiden seinäpintojen takia on jouduttu käyttämään symmetrisiä va-

laisimia, mikä kylläkin lisää häiriövalon määrää. Kimppupilarit näkyvät korostetusti aulan ikkunoiden läpi ja lisäävät mielenkiintoista tilavaikutelmaa.”

”Sisäaulan kaunista puukattopintaa ei ole rikottu valaisimilla, vaan valaisuun on käytetty katon ja seinän taitteeseen asennettuja kohdevalaisimia, askelvaloja ja latteaan upotettuja valoja.”

”Jännittävän kontrastin neuvoteltutilan pyöreille muodoille saa aikaan tilaan asennettu terävä valokäärme. Energiatehokkuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota.”

Poikkeuksellinen Grand Casino

Raha-automaattiyhdistyksen Grand Casinon suunnittelun lähtökohdaksi on ollut tulevaisuuden digitaalinen kasino. Valaistuksen ja pelipöytien ohjaus tapahtuu digitaalisesti. Kasinon kokonaisilmettä voidaan muuttaa hetkessä tietokoneavusteisesti. Valaistusta voidaan muuttaa esimerkiksi vuoden- ja vuorokaudenaikojen tai tavoitellun mielialan mukaan.

Tuomariston mukaan Grand Casino on Suomen oloissa poikkeuksellinen kohde, jossa lähes kaootiselta tuntuvasta valaistuksellisesta ja rakennusteknisestä lähtötilanteesta on taitavalla ja eläytyvällä suunnittelulla saatu aikaan samalla sekä rikas että yllättävän harmoninen kokonaisuus.

Ulkovalaistus on sopusoinnussa ympäristön merkkirakennusten kanssa. Rakennuksen sisätiloissa valaistustekniikka on aistittavissa, mutta hyvällä detaljoinnilla sopivasti piilossa. □

Lisätietoja: www.valosahkotele.fi